

Anna Zelenková
Interkultúrna kompetencia
v kontexte vysokoškolského
vzdelávania (Ekonomía, manažment
a cestovný ruch)

Banská Bystrica: Ekonomická fakulta
Univerzity Mateja Bela, 2014. 178 s.

Monografia A. Zelenkovej predstavuje významný počin smerom k teoretickému, ale tiež aj metodickému uchopeniu nevyhnutnosti interdisciplinárneho prístupu k rozvoju interkultúrnej kompetencie vysokoškolských študentov. Autorka prináša jej teoretické ukotvenie ako aj overené metodické postupy, ako interkultúrnú kompetenciu preniesť z teórie do praxe vysokých škôl.

Vynikajúca zorientovanosť autorky v téme a jej analyticko-syntetizujúce schopnosti sa prejavujú v holistickom, systematickom prístupe k spracovaniu jednotlivých teoreticko-didaktických fenoménov interkultúrnej edukácie v rámci vysokoškolského štúdia.

Autorka v prvej kapitole vychádza z doterajších prístupov k interkultúrnej kompetencii v medzinárodnom kontexte, poskytuje prehľad definícií tohto aj ďalších pojmov (multikultúrna výchova, interkultúrne vzdelávanie). Autorka vníma ciele interkultúrnej edukácie na vysokej škole nasledovne (s. 20):

chápanie rozmanitosti, rôznorodosti spoločnosti v najrôznejších oblastiach, spoznávanie a objavovanie života rôznych kultúrnych

skupín, vedenie medzikultúrneho dialógu, bezproblémová komunikácia medzi príslušníkmi rôznych kultúrnych skupín, schopnosť praktickej spolupráce ľudí rôzneho kultúrneho pôvodu, zvládnutie medzikultúrnych kontaktov v rôznych oblastiach a pod.

Podľa A. Zelenkovej možno interkultúrnú kompetenciu definovať ako "spôsobilosť komunikovať a konať v interkultúrnych situáciách tak, aby došlo k dorozumeniu účastníkov interakcie bez narušenia ich integrity, ktorá sa prejavuje v oblasti kognitívnej (prejavujúca sa určitým sumárom vedomostí), afektívnej (prejavujúca sa pochopením, porozumením iných kultúrnych vzorcov a určitou empatiou) a činnostnej (prejavujúca sa v konaní a správaní zohľadňujúcom kultúrne rozdiely a špecifiká jednotlivých kultúr) (s. 16).

V ďalšej časti sa autorka venuje interkultúrnej kompetencii ako požiadavke praxe vyplývajúcej zo zásadných dokumentov Európskej únie a Slovenskej republiky (Wulfovské memorandum, Odporúčania Európskeho parlamentu a Rady EÚ, Biela kniha o medzikultúrnom dialógu, Stratégia 2020, Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do 2020 a i.).

Prínos ďalších dvoch kapitol spočíva v tom, že predstavujú istý vzor, model, ako by mala vyzeráť analýza interkultúrnych potrieb a definícia cieľa interkultúrnej prípravy

RECENZE

študentov v jednotlivých študijných programoch. Konkrétne sa autorka zameriava na ekonomické študijné programy a cestovný ruch, s ktorými má dlhodobé skúsenosti. Avšak, ako píše v posudku prof. PhDr. J. Maňák, CSc., napriek tomu, že práca je zameraná na tieto odbory, "její platnosť je univerzální, poněvadž autorka ji orientovala na potřeby přípravy odborníků pro prohlubující se mezinárodní spolupráci...".

Posledná piata kapitola predstavuje vyvrcholenie témy práce, keď autorka priam 'bravúrne' pretavuje predchádzajúce kapitoly do konkrétnej metodiky rozvíjajúcej interkultúrne kompetencie vo vysokoškolskom vzdelávaní. Zameriava sa na rôzne, viac i menej používané metódy, konkrétne na prednášky, brainstorming, projektovú metódu, simulačnú metódu, prípadové štúdie spojené s riešením problému, metódy porovnávaní a kontrastovania, rozbor kritických situácií, kvízové otázky a odpovede, študentský denník, exploračné metódy, sokratovský seminár a ďalšie diskusné metódy. Čo je skutočnou pridanou hodnotou monografie oproti iným publikáciám zameraným na didaktiku a metodiku, je to, že

autorka každú z uvedených metód osobne aplikovala do svojej výučby kultúrne orientovaných predmetov a zároveň ich priebeh podrobila detailnému akčnému – a dá sa povedať – aj longitudinálnemu výskumu, realizovanému viacnásobne v rokoch 2009 – 2013. Autorka v ňom uplatnila bohatú výskumnú metodológiu (akčný výskum, štatistické metódy a viaceré kvalitatívne metódy – pozorovanie, analýzu produktov činností študentov, reflexiu a dotazník, interview a audiozáznamy, resp. videozáznamy). V podkapitolách venovaných každej z navrhovaných metód rozvoja interkultúrnej kompetencie uvádza príklady aktivít, ako ju realizovať, a tiež reflexiu a hodnotenie danej metódy v konkrétnej výučbe.

Prácu možno odporúčať nielen vysokoškolským učiteľom ekonomických predmetov, ale ako vzorový postup pri implementácii interkultúrnej kompetencie aj v iných študijných programoch. Vo všetkých je nevyhnutné nielen deklarovať, ale skutočne vážne pristupovať k celoplošnej integrácii interkultúrnej kompetencie.

Dana Hanesová